

Łódź, 29 listopada 2018r.

prof. dr hab. n. med. Leokadia Bąk-Romaniszyn
Zakład Żywienia w Chorobach Przewodu Pokarmowego
Katedra Gastroenterologii
Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Tel. 42 2136412, 604938441,
e-mail: leokadia.bak-romaniszyn@umed.lodz.pl

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego doktor nauk medycznych Marty Mańczuk adiunkta Zakładu Epidemiologii Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie na podstawie osiągnięcia naukowego pt.: „Choroby cywilizacyjne – ocena czynników ryzyka związanych ze stylem życia”.

Do dokonania oceny dorobku naukowego otrzymałam ;

1. Zestaw 7 prac stanowiących podstawę opracowania osiągnięcia naukowego
2. Komplet dokumentów Habilitantki, w tym autoreferat, analizę bibliometryczną publikacji i spis publikacji

I. Dane ogólne, wykształcenie, przebieg pracy zawodowej i rozwój naukowy:

Dr n. med. Marta Mańczuk w 2006r. ukończyła Uniwersytet Warszawski Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki ze specjalnością matematyka w ubezpieczeniach życiowych, a w 2012r. studia podyplomowe na Uniwersytecie Leona Koźmińskiego w Warszawie, kierunek „Zarządzanie projektem naukowym i komercjalizacja wyników badań naukowych”.

W 2012r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pt. „Oszacowanie liczby zgonów nowotworowych wynikających z palenia tytoniu w Polsce”, obrona przed Radą Naukową Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Od 2004r. Pracuje w Zakładzie Epidemiologii Centrum Onkologii Instytutu im. Marii

Skłodowskiej-Curie w Warszawie, początkowo jako Koordynator projektów, a następnie jako Adiunkt i Kierownik Pracowni Prewencji Pierwotnej Nowotworów.

Dr M. Mańczuk brała udział jako koordynator i współbadacz w badaniach i projektach badawczych macierzystego Zakładu Zakładzie Epidemiologii Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie, grantie PONS Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych, ministerialnym programie zwalczania chorób nowotworowych i PONS2-PURE we współpracy z kanadyjskim ośrodkiem badawczym w Hamilton.

W latach 2014-2015 odbyła staż zagraniczny w zakładzie epidemiologii translacyjnej Icahn School of Medicine at Mt Sinai w Nowym Yorku, USA.

W 2013 r. za prace naukową została nagrodzona Nagrodą Senior Advanced Research Award przez Polsko-Amerykańską Komisję Fulbrighta, 2017 r. Nagrodą Loreal For Women in Science, 2005 nagrodą naukową Dyrektora COI, a Fundacji Promocja Zdrowia.

Dotychczasowa kariera naukowa i zawodowa dr n med. Marty Mańczuk przebiega konsekwentnie z realizacją zadań zawodowych i naukowych przede wszystkim koncentrujących się na epidemiologii, i prewencji chorób przewlekłych.

Już w swojej pracy doktorskiej interesowała się zagadnieniem ryzyka choroby nowotworowej u przewlekłych palaczy tytoniu.

Recenzja osiągnięcia naukowego składającego się z monotematycznego cyklu publikacji, łącznie zatytułowanego: „Choroby cywilizacyjne – ocena czynników ryzyka związanych ze stylem życia”.

Osiągnięcie stanowi cykl publikacji składający się z 7 artykułów oryginalnych o łącznej punktacji: IF = 26,053 i MNiSW = 200 pkt. W 3 publikacjach Habilitantka jest pierwszym autorem, punktacja tych prac to; IF = 16,43 i MNiSW = 105 pkt. Prace te zostały opublikowane w latach 2016- 2018, już po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Wkład pracy habilitantki potwierdzony przez współautorów we wszystkich pracach wynosi ponad 70%, była koordynatorem badań.

Na osiągnięcie składają się następujące artykuły:

1. Mańczuk M., Boffetta P., Sartori S. i wsp. Cohort profile: The Polish-Norwegian study (PONS) cohort. *Int. J. Epidemiol.* 2017 Apr.1;46 (2):e5. IF - 7,38; MNiSW - 50.
2. Sokol A., Wirth M.D., Manczuk M. i wsp. Association between the dietary inflammatory index, waist-to-hip ratio and metabolic syndrome. *Nutr. Res.* 2016 Nov; 36(11):1298-1303. IF - 2,737; MNiSW - 25.
3. Vaidean G., Manczuk M., Mangani J.W. Atrial electrography in obesity and hypertension:

- Clinical insights from the Polish -Norwegian Study (PONS). *Obesity* (Silver Spring) 2016 Dec; 24(12):2608. IF- 3,873; MNiSW - 35.
4. Manczuk M., Vaidean G., Dehghan M. i wsp. Ideal cardiovascular health is associated with self-rated health status. The Polish Norwegian Study (PONS). *Int. J. Cardiol.* 2017 Mar 1; 230:549-555. IF - 6,189; MNiSW -35.
 5. Vaidean G., Vansal S.S., Manczuk M. i wsp. Television viewing time among statin users and non-users. The Polish Norwegian Study (PONS). *Prev. Med. Rep.* 2017 Jun1; 7: 106-109. IF - 0; MNiSW - 0.
 6. Vaidean G., Manczuk M., Vansal S.S. i wsp. The cholesterol lowering effect of statins potentiated by whole grains intake. The Polish Norwegian Study (PONS). *Eur. J. Intern. Med.* 2017 Nov.11. pii:S) 953-6205(17)30445-4. IF- 2,96; MNiSW -35.
 7. Manczuk M., Lobaszewski J., Sulkowska U. i wsp. A cross sectional analysis of ex - smokers and characterise associated with quitting smoking. The Polish Norwegian Study (PONS). *Eur. J. Cancer Prev.* 2018 Jan 22. IF - 2,556; MNiSW - 20.

Prace zostały przedstawione do wglądu recenzenta. Zostały też załączone oświadczenia wszystkich współautorów prac potwierdzające, ich szacowany wkład w publikacje.

Publikacje są w większości wynikiem badań grantu Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych (The Polish Norwegian Study (PONS)) obejmującego kohortę ponad 13 000 osób w wieku 45 -64 lat z województwa świętokrzyskiego.

Choroby cywilizacyjne, na ocenie czynników ryzyka których skupia się dr n. med. Marta Mańczuk, to heterogenna grupa schorzeń których wspólnym wykładnikiem jest przewlekłość chorób, dyskomfort i niska jakość życia. Badania prowadzone przez Habilitantkę mają na celu ocenę wielkości narażenia na związane ze stylem życia czynniki ryzyka chorób układu krążenia, chorób metabolicznych, rozrostu nowotworowego, czy przedwczesnej śmierci oraz identyfikację interwencji poprawiających stan zdrowia populacji Polski.

Habilitantka wykazała, że w społeczeństwie polskim w wieku średnim występuje wysoka częstość nadwagi i otyłości, cukrzycy i nadciśnienia, z niską świadomością choroby u osób badanych. Badanie wykazało większą świadomość zdrowotną osób, które zaprzestały palenia w porównaniu do czynnych palaczy. Czynne palenie tytoniu jak również narażenie na środowiskowy dym tytoniowy wiąże się z poważnymi konsekwencjami zdrowotnymi, wśród których wyróżnić należy przede wszystkim zwiększone ryzyko zachorowania na nowotwory złośliwe, nienowotworowe choroby układu oddechowego, choroby układu krążenia i inne. Podkreślić należy, że wśród kobiet które rzuciły palenie następowała normalizacja

biochemicznych wykładników zespołu metabolicznego, ale wymagało to dodatkowego wsparcia w zakresie kontroli ciała i przeciwdziałaniu nadwadze i otyłości.

Habilitationka wykazała również, że występuje zależność między wskaźnikiem talia-biodro WHR a wskaźnikiem zapalności diety DII, szczególnie osoby z otyłością brzuszną narażone są na znaczne ryzyko poważnych zaburzeń metabolicznych.

Kolejnym, ciekawym wynikiem badań jest wykazanie zależności pomiędzy otyłością, nadciśnieniem a zmianami w elektrokardiogramie w zakresie długości trwania załamka P oraz odcinka PQ. Zależność ta słabła w niewielkim stopniu po korekcie ze względu na wiek, płeć, stosowanie używek, aktywność fizyczną, czy wykształcenie. Podobnie Habilitationka wykazała też, monotoniczną zależność pomiędzy pożądanymi zachowaniami zdrowotnymi, obiektywnymi wynikami badań laboratoryjnych a samooceną zdrowotną.

W osiągnięciu zwraca uwagę jego zwarta, logiczna całość i konsekwencja w prowadzonych badaniach mająca na celu poznanie i rozwiązanie konkretnego problemu zdrowotnego. Zebranie materiału badawczego w tak dużej grupie wymaga dużego doświadczenia i znacznego wysiłku organizacyjnego.

Osiągnięcie naukowe dr n. med. Marty Mańczuk stanowi znaczący wkład autorki w rozwój diagnostyki oraz oceny ryzyka chorób cywilizacyjnych.

III. Ocena dorobku naukowego

Całkowity dorobek naukowy dr n. med. Marty Mańczuk stanowi 25 opublikowanych prac o łącznej punktacji: IF = 79,632 oraz 10 prac oryginalnych publikowanych w czasopismach bez IF, łączna punktacja MNiSW= 707 pkt. Po wyłączeniu 7 prac wchodzących w skład cyklu habilitacyjnego dorobek naukowy Habilitationki stanowi 18 opublikowanych artykułów o łącznej punktacji: IF =53,579 oraz MNiSW = 507, w tym: prac oryginalnych 19, rozdziałów w podręcznikach 17, w tym anglojęzycznych 2, listów do redakcji 2 (pisma z IF), rozdziały w książkach 2, autorstwo monografii 14. Liczba cytowań wynosi 424, bez autocytowań 398; Index Hirscha 11, rozdziały w książkach.

Cały dorobek naukowy Habilitationki pokazuje zainteresowanie przede wszystkim możliwością wczesnej diagnostyki narażenia na związane ze stylem życia czynniki ryzyka przewlekłych chorób cywilizacyjnych i nowotworowych w populacji polskiej.

Wyniki badań Habilitationki były przedstawiane na Konferencjach Krajowych i Międzynarodowych. Liczbowo ta aktywność wygląda następująco: 17 - wystąpień na zjazdach międzynarodowych i 2 - wystąpienia na zjazdach krajowych .

Podsumowując:

Dorobek naukowy Habilitantki jest przede wszystkim wyrazem konsekwentnej drogi naukowej badacza praktyka. Jego istotność została potwierdzona opublikowaniem wyników własnych badań w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i krajowym. Sumaryczny IF opublikowanych prac jest wysoki (79,632) i podobnie jak wskaźnik cytowań (398) jest imponujący.

Nie brakuje w dorobku habilitantki kontaktów bezpośrednich (szkolenia, wyjazdy) z ośrodkami zagranicznymi.

IV. Ocena dorobku dydaktycznego oraz organizacyjnego.

Działalność dydaktyczna dr n. med. Marty Mańczuk:

Habilitantka w latach 2014 -2015, podczas stażu w USA, brała czynny udział w prowadzeniu zajęć dydaktycznych wykłady i seminaria dla studentów kierunku magisterskiego; Masters of Public Health w Icahn School of Medicine at Mt Sinai w Nowym Yorku, USA ucząc epidemiologii chorób przewlekłych i epidemiologii dla zaawansowanych. W latach 2016 -2018 prowadziła wykłady nt. „Europejski kodeks walki z rakiem” na kursach doskonalących dla lekarzy specjalizujących się.

Była opiekunem naukowym i zawodowym 3 stażystów i praktykantów.

Sprawowała funkcję promotora pomocniczego 1 doktoranta (obrona w 2016r.), a od 2018r. jest promotorem pomocniczym w kolejnym przewodzie doktorskim.

Działalność organizacyjna dr n. med. Marty Mańczuk: to przede wszystkim organizowanie warsztatu badawczego do badań kohorty PONS jako koordynator badań międzynarodowych.

Współpraca naukowa i badawcza.

Habilitantka od wielu lat współpracuje z;

- Cancer Prevention Europe International Agency for Research in Cancer - Population Health Research Institute Mc Master University, Hamilton, Canada, jako główny badacz, reprezentant kohorty PONS, członek projektu PURE,
- University of Science and Technology, Trondheim Norwegia, jako główny badacz, reprezentant kohorty PONS, członek projektu HUNT,
- Association of European Cancer Leagues (ECL) Bruksela, Belgia, jako reprezentant Polski bierze czynny udział w międzynarodowych projektach, jako koordynator badań.

Podsumowując:

Habilitantka jest aktywnym pracownikiem nauki i badaczem dzielącym się wiedzą zarówno ze studentami, jak i osobami specjalizującymi się.

Bierze aktywny udział, jako koordynator, w funkcjonowaniu lokalnego, krajowego, międzynarodowego środowiska badaczy oceniających stan zdrowia współczesnego społeczeństwa, ryzyka jego utraty przez model życia.

Podsumowanie końcowe

Całość dorobku naukowego dr n. med. Marty Mańczuk - osiągnięcie, prace prezentowane w publikacjach o zasięgu międzynarodowym, na zjazdach krajowych i międzynarodowych stanowi logiczną całość i wskazuje na dobrą znajomość zagadnienia którym zajmuje się Habilitantka.

Osiągnięcie naukowe dr med. dr n. med. Marty Mańczuk stanowi znaczący wkład autorki w rozwój możliwości wczesnej diagnostyki wielkości narażenia na związane ze stylem życia czynniki ryzyka przewlekłych chorób cywilizacyjnych populacji Polski.

Dorobek naukowy Habilitantki jest wyrazem konsekwentnej drogi naukowej dobrze wykształconego, przygotowanego merytorycznie badacza o szerokim spojrzeniu na badania naukowe. Jego istotność została potwierdzona opublikowaniem wyników własnych badań w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i krajowym. Sumaryczny IF opublikowanych prac i wskaźnik cytowań jest wysoki. Jest to dorobek badacza, który w ciągu kilkunastu lat pracy naukowej zaznaczył swój udział w ocenie stanu zdrowia współczesnego społeczeństwa, poznaniu epidemiologii i etiologii ryzyka jego utraty przez model życia.

Istotny dorobek naukowy Habilitantki oraz przedstawione przez nią osiągnięcie naukowe w postaci cyklu prac zatytułowanych zbiorczo „Choroby cywilizacyjne – ocena czynników ryzyka związanych ze stylem życia” odpowiadają wymaganiom stawianym rozprawom na stopień naukowy doktora habilitowanego.

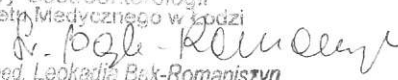
Przedłożony do oceny cykl prac stanowiących osiągnięcie naukowe można uznać za znaczący wkład Habilitantki w rozwój dyscypliny naukowej, którą reprezentuje oraz świadczy o jej istotnej aktywności naukowej i konsekwencji kierunku zainteresowań naukowych. Wkład ten wyczerpuje w mojej ocenie w dostatecznym stopniu oczekiwania wynikające z przepisów Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach i tytułach naukowych (z późniejszymi poprawkami) i Rozporządzeniem Ministra nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. i jest dowodem na dobre przygotowanie metodyczne i merytoryczne, które upoważnia kandydatkę do habilitacji do prowadzenia samodzielnych badań. Niektóre z wartościowych, wnoszących nowe treści do nauki wyników badań przedstawionych w cyklu prac, już weszło do światowego obiegu informacji naukowej.

Przedstawiony dorobek naukowy, pozytywna ocena cyklu prac oraz działalność

dydaktyczna i organizacyjna kandydatki do habilitacji spełniają kryteria pozytywnej oceny w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych, dyscyplina biologia medyczna. Dlatego przedkładam Wysokiej Radzie Naukowej Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie wniosek o dopuszczenie doktor nauk medycznych Marty Mańczuk do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Zakład Żywienia
w Chorobach Przewodu Pokarmowego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
93-338 Łódź, ul. Rzgowska 281/298
tel. 42 271 13 88

KIEROWNIK
Zakładu Żywienia
w Chorobach Przewodu Pokarmowego
Katedry Gastroenterologii
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

prof. dr hab. n. med. Leokadia Bąk-Romaniszyn

prof. dr hab. n. med. Leokadia Bąk-Romaniszyn